

ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธี
พิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550
Legal Issues in Protecting Officers in Disguise Operations under the Drugs
Procedure Act 2007

หาญณรงค์ เรืองรักษ์* สุรีย์ฉาย พลวัน*
Hannarong Ruangrak* Sureeshine Phollawan*
มหาวิทยาลัยศรีปทุม*
Sripatum University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 โดยศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ มาทำการวิเคราะห์ปัญหาในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพราง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการวิจัยพบว่า บทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 ยังไม่มีบทบัญญัติข้อกำหนดที่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในกรณีการครอบครองยาเสพติด, กรณีการเสพยาเสพติด, กรณีการร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและกรณีการร่วมกระทำความผิดฐานอื่น ซึ่งเป็นการกระทำที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะที่เจ้าหน้าที่ทำการปฏิบัติการอำพราง ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐอิตาลีที่มีการบัญญัติรับรองกรณีการกระทำดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องของการขออนุญาตเพื่อเป็นการถ่วงดุลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่มิให้เกิดการใช้อำนาจโดยมิชอบได้

คำสำคัญ : เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพราง, การคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในคดียาเสพติด

Abstract

The Research is aimed at studying concept and theory in relation to protection of the officials carrying out covert operation under Drug Case Procedure Act B.E. 2550 (2007) and a comparative study between principles of Thai laws and principle of foreign countries' laws in relation to protection of the officials carrying out the covert operation in order to analyze problems of protection of the officials carrying out covert operation under Drug Case Procedure Act B.E. 2550 (2007) and find relevant solution for more efficient protection in place. The study finds that provisions of Drug Case Procedure Act B.E. 2550 (2007) do not cover protection of the officials against allegations of drug possession, drug addiction, drug-related joint offending and joint offending in other offenses that are possibly arisen by and during the time of the officials' covert operation. Laws of foreign countries i.e. United States, Federal Republic of Germany and Republic of Italy are found different since their provisions definitely recognize those offendable

acts to protect the officials and provide conditions of asking for permission for balancing the officials' use of power to prevent unlawful abuse of power.

Keywords : Officials in covert operation, Protection of officials in drug case

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศทั่วโลก ประเทศไทยก็เผชิญกับปัญหาเรื่องของการยาเสพติดมาช้านานซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขให้ได้เพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้เสพอาจกระทำใดๆที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน ในด้านความเป็นอยู่ต่อครอบครัวหรือการใช้ชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคมตลอดจนความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติ เนื่องจากยาเสพติดเป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ง่ายและทันที จากสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั่วประเทศในแต่ละปีนั้นมีจำนวนมากขึ้น เห็นได้จากผลการจับกุมคดีจากยาเสพติดทุกข้อหา ที่รวบรวมทุกกองบัญชาการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในปีงบประมาณ 2560 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2559 – 30 กันยายน พ.ศ. 2560 มีจำนวนข้อมูลตามสถิติถึง 261,087 คดี และมีรายงานผู้กระทำความผิดจำนวน 278,752 ราย ที่แสดงให้เห็นว่าปัญหาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญเนื่องจากแต่ละปีมีจำนวนการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในปริมาณที่สูง ขึ้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศและเป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องเร่งแก้ไขเพราะ ยาเสพติดยังเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นได้อีก เช่น ฐานความผิดตามกฎหมายอาญา ทั้งในเรื่องการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ การค้ำคั่งของผู้เสพที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อคนในสังคม หรือเกิดอาชญากรรมอื่น ๆ ได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในประเทศหรือเกิดขึ้นระหว่างประเทศจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ทำการประกาศนโยบายระดับชาติ สงครามกับยาเสพติด โดยต้องใช้มาตรการทางกฎหมายที่แตกต่างกัน เนื่องจากคดียาเสพติดเป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษกล่าวคือ ประการที่หนึ่ง เป็นอาชญากรรมที่มีบุคคลหลายคนเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือ เป็นขบวนการโดยบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังที่แท้จริงมักจะเข้าสู่กระบวนการบังคับใช้กฎหมายได้ยาก เพราะมีการตัดตอนกัน ส่วนที่จับได้จะเป็นเพียงรายเล็กรายย่อย ประการที่สองคดียาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่ให้ผลตอบแทนสูง จึงเป็นมูลเหตุให้เกิดการตัดสินใจที่จะกระทำความผิดได้ง่ายจากเงินได้จำนวนมหาศาลกับการเสี่ยงต่อการกระทำผิดเพียงครั้งเดียว ก่อให้เกิดการกระทำความผิดในลักษณะตัวตายตัวแทนขึ้นมา ประการที่สาม อาชญากรรมยาเสพติดเป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมข้ามชาติ ผู้กระทำความผิดมักจะหาทางแปรสภาพทรัพย์สินที่ได้มาให้พ้นจากการถูกจับกุมและนำเงินที่ได้จากการกระทำความผิดผ่านสถาบันการเงินให้น้อยที่สุดเพราะว่า ผู้กระทำความผิดทราบว่า สถาบันการเงินเป็นแหล่งในการให้ข้อมูลกับหน่วยงานของรัฐ ฉะนั้นจึงมีการนำเอาทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปใช้โดยไม่ผ่านสถาบันการเงิน เช่น การนำเงินจากการค้าขายไปซื้อรถยนต์ ซื้อมอเตอร์ไซค์ หรือทรัพย์สินมีค่าอื่นๆ ประการที่สี่ อาชญากรรมประเภทนี้จำเป็นต้องใช้มาตรการพิเศษในการดำเนินการ เช่น มาตรการสับคบบการกระทำความผิดยาเสพติด การดักฟังทางโทรศัพท์ การคุ้มครองพยาน การชะลอการฟ้อง การต่อรองคำรับสารภาพ เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดนั้น จะมีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมรูปแบบอื่น เพราะเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้เสียหาย มีเพียงรัฐที่เป็นผู้เสียหาย ปัจจุบันขบวนการค้ายาเสพติด เป็นกลุ่มองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ที่มีกระบวนการปกปิดวิธีดำเนินการและมีความซับซ้อนอย่างยิ่งโดยเฉพาะกลุ่มนายทุนหรือผู้บงการหรือหัวหน้าและคนที่เกี่ยวข้องในองค์กร มักจะไม่แสดงตนเข้ามาเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับยาเสพติดโดยตรง แต่จะทำหน้าที่ด้านวางแผนบริหารจัดการหรือสั่งการให้คนอื่น

ดำเนินการตามรูปแบบที่ตนได้วางไว้ เช่น โดยการสั่งการต่อเป็นลำดับลงมาเรื่อยๆมีวิธีการดำเนินการที่รอบคอบ และมีความระมัดระวังตัวเป็นอย่างมาก ทำให้ยากต่อการหาหลักฐานที่จะโยนไปถึงผู้บังคับการที่แท้จริงได้ตามกฎหมาย ด้วยมาตรการและเทคนิคการสืบสวนพิเศษของเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดนั่นก็คือ การปฏิบัติการอำพราง (Undercover operation -UC) และการล่อซื้อ (Sting operation) และการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Control Delivery -CD) ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์ และมีกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติการอำพรางไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ.2550 การปฏิบัติการอำพรางนั้นเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการสืบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการรวบรวมพยานหลักฐานหรือการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ในบางกรณีการอำพรางพร้อมกับการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม โดยมีเป้าหมายเพื่อปราบปรามและจับกุมผู้ร่วมขบวนการยาเสพติดในระดับผู้สั่งการหรือหัวหน้าและเป็นการทำลายเครือข่ายยาเสพติดให้ได้ทั้งระบบ เพราะ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดจะมีความสลับซับซ้อนโดยเฉพาะอำนาจทางการเงินหรือเป็นกลุ่มผู้มีอิทธิพล หรือมีการพกพาอาวุธหรือมีการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ทำการปฏิบัติการอำพรางต้องเข้าไปเผชิญกับความเสี่ยงสูงกว่าปกติหรืออาจเกิดอันตรายต่อครอบครัวของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติการอำพรางอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือในระหว่างการอำพรางแต่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์และต้องปิดบังตัวตนระหว่างนั้นอาจถูกจับกุมและดำเนินคดีได้ซึ่งจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 ยังไม่มีการกล่าวถึงการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในกรณีการครอบครองยาเสพติด หรือในกรณีการเสพยาเสพติด หรือในกรณีการร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือในกรณีการร่วมกระทำความผิดฐานอื่น ดังนั้นหากมีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ ที่ทำการอำพรางอย่างเหมาะสมก็จะสนับสนุนให้การบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีหลักการรองรับอย่างมีประสิทธิภาพและชัดเจน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางให้มีประสิทธิภาพ

วิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยจากเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่มีและวิเคราะห์จากหนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัยและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐอิตาลี ซึ่งได้ในการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารดังกล่าวเพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุป ตลอดจนฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Data) จากฐานข้อมูลหรือจากเว็บไซต์ต่างๆเพื่อประกอบการศึกษา

ผลการวิจัย

การคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ในกรณีการกระทำความผิดในขณะปฏิบัติการอำพราง เช่น การครอบครองยาเสพติด การเสพยาเสพติด การร่วมกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและกรณีการร่วมกระทำผิดอื่น โดยเฉพาะเรื่องนี้ควรมองถึงประเด็นเจตนาการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่อำพราง ด้วยเหตุยกเว้นโทษและการขออนุญาตโดยชอบมาพิจารณาถึงการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่อำพรางในขณะปฏิบัติหน้าที่ และควรมีการกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตในการกระทำการต่างๆในการปฏิบัติการอำพรางว่าสิ่งใดกระทำแล้วได้รับการคุ้มครองสิ่งใดต้องห้ามกระทำ รวมทั้งการดูแลรักษาฟื้นฟูเจ้าหน้าที่ที่ต้องเสพยาเสพติดหรือได้รับอันตรายจากการปฏิบัติการอำพรางเพื่อให้เกิดการคุ้มครองเจ้าหน้าที่อำพรางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หากมีการคุ้มครองที่ชัดเจนและเป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่อำพรางก็จะเป็นการทำให้ได้ผลของการอำพราง รวบรวมพยานหลักฐานและการนำตัวผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดรายสำคัญมาลงโทษ ทั้งนี้การที่กำหนดขอบเขตการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่อำพรางที่ได้รับการยกเว้นโทษไว้อย่างชัดเจนนั้น จะทำให้เจ้าหน้าที่อำพรางสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทราบถึงข้อห้ามอย่างชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาถูกดำเนินคดีแก่ตัวเจ้าหน้าที่อำพรางที่กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

ดังนั้น ปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 มี 4 กรณีต่อไปนี้

1) การครอบครองยาเสพติด เพื่อประโยชน์ของการปฏิบัติหน้าที่และการสอบสวน หากในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอำพรางแล้วมีการครอบครองยาเสพติดและถูกจับกุมเกิดเป็นปัญหาขึ้นมาได้ เพราะโดยหลักการในการครอบครองยาเสพติดนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือขออนุญาตจากผู้บัญชาการตำรวจของกองบัญชาการนั้น เพื่อให้มีการอนุมัติให้มีการครอบครองที่ถูกต้อง แต่ในบางกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องครอบครองยาเสพติดเพื่อไปทำการจับกุมผู้ร่วมกระบวนกร หากจะขออนุญาตครอบครองเป็นหนังสือนั้นอาจมีความล่าช้าไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่แท้จริงและมีความจำเป็นเร่งด่วนซึ่งอาจถูกตรวจค้นจับกุมระหว่างทางอาจเกิดผลเสียแก่ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้ จึงไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริงหรือรวมทั้งในระหว่างที่ปฏิบัติการอำพรางตัวอยู่ในกลุ่มองค์กรแล้วต้องครอบครองยาเสพติดไปขาย เก็บรักษาหรือปิดบังซ่อนเร้นด้วย แม้ว่าการบัญญัติถึงหลักในการครอบครองยาเสพติดไว้ซึ่งเป็นการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมในมาตรา 8 วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 วางหลักไว้ว่า กรณีที่มีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการครอบครองยาเสพติดทั้งในและนอกราชอาณาจักรเพื่อการสืบสวนปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ทั้งนี้ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการ แต่ต้องระบุความจำเป็น แนบหลักฐานรายงานการสอบสวนและหลักฐานที่เพียงพอจะขอให้ศาลออกหมายจับและสำเนาบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีของท้องที่ที่มีการจับกุมหรือตรวจยึด จึงเห็นได้ว่าไม่มีมาตรการในการครอบครองที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานที่จะสามารถคุ้มครองเจ้าหน้าที่ได้อย่างแท้จริงที่จะต้องเสี่ยงต่อชีวิตและร่างกายจนถูกดำเนินคดีและส่งผลกระทบต่อครอบครัวของตัวเอง จึงเห็นควรขอให้มือนุญาตผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์จากผู้บัญชาการเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างทันท่วงที แล้วให้รีบดำเนินการทำหนังสือขออนุญาตโดยเร็วในภายหลัง

2) การเสพยาเสพติด เป็นการที่เจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติการอำพรางแล้วมีความจำเป็นที่จะต้องเสพยาเสพติดเพื่อให้เกิดการยอมรับจากองค์กรยาเสพติด หรือทดลองยาเสพติดในการซื้อขายระหว่างองค์กรยาเสพติดด้วยกัน เพื่อให้การปฏิบัติการอำพรางมีความแนบเนียนน่าเชื่อถือ ในกรณีหากมีการตรวจสารเสพติดในตัว

เจ้าหน้าที่อำพรางจะปรากฏผลว่ามีสารเสพติดอยู่ในร่างกายอาจทำให้เกิดผลเสียถึงหน้าที่การงานของตัวเจ้าหน้าที่รวมทั้งปัญหาด้านสุขภาพของตัวเจ้าหน้าที่เอง ฉะนั้นจึงควรมีหลักเกณฑ์ออกมาว่าในระหว่างอำพรางหากมีการเสพยาเสพติดในระยะเวลาานเท่าไรหรือจำนวนกี่ครั้งให้ถอนตัวออกมาทำการรักษาฟื้นฟูเจ้าหน้าที่ แม้ว่าตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดโทษไว้ว่า ตามมาตรา 57 ห้ามเสพยาเสพติด หากฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หรือตามมาตรา 91 จะเห็นได้ว่าการเสพยาเสพติดนั้นมีโทษทางอาญา แต่ต่อมาในปี 2557 ได้มีประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ให้ถือว่าผู้เสพคือ ผู้ป่วยให้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูเพื่อไม่ต้องรับโทษ แต่ในกรณีนี้คือผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับการเสพยาเสพติด เป็นเจ้าหน้าที่อำพรางที่แฝงตัวเข้าไปในกลุ่มค้ายาเสพติดต้องเสพยาเสพติดเพื่อให้สามารถปฏิบัติการอำพรางได้บรรลุตามเป้าหมาย จึงควรมีวิธีการที่แตกต่างออกไปจากผู้เสพธรรมดา ซึ่งกฎหมายไทยยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเสพยาเสพติดของเจ้าหน้าที่อำพรางในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ไว้ว่าควรมีขอบเขตและวิธีการรักษาฟื้นฟูตัวเจ้าหน้าที่อย่างไร โดยมีแต่เพียงกรณีการให้เจ้าหน้าที่อำพรางต้องได้รับโทษทางวินัยหรืออาจถึงขั้นออกจากราชการ อย่างไรก็ตามการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในกรณีต้องเสพยาเสพติดนั้นจะต้องมีการนำเอาทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมเข้ามาปรับใช้เพื่อลดช่องว่างในการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่อำพรางกระทำความผิดน้อยลงด้วย กล่าวคือ จะต้องมีการกำหนดถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและกำหนดวิธีการและวิธีการฟื้นฟูตัวเจ้าหน้าที่เอาไว้อย่างชัดเจนและกำหนดขึ้นโดยเฉพาะเพื่อให้ต่างจากผู้เสพทั่วไป

3) การร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การที่เจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติการอำพรางและต้องมีการร่วมกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือมีส่วนร่วมในการซื้อขายยาเสพติดไม่ว่าจะในฐานะผู้ติดต่อซื้อขายหรือผู้ขนส่ง หรือกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออกครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งเจ้าหน้าที่อำพรางไม่มีเจตนาที่จะกระทำ แต่ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุภารกิจในการอำพรางมีความปลอดภัยหรือกระทำไปด้วยความจำเป็นเพื่อไม่ให้ถูกเปิดเผยตัว หากกรณีถูกจับกุมดำเนินคดีก็จะเป็นผลเสียต่อตัวเจ้าหน้าที่อำพรางที่ต้องเสียเวลา เสียสิทธิหรือเสรีภาพบางประการ ถึงแม้ว่าจะเป็นกรกระทำที่อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายไทยไม่มีการกำหนดถึงการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวเอาไว้ซึ่งแตกต่างจากของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ตามวิธีการปฏิบัติการอำพรางของสำนักสอบสวนกลาง หากมีการได้รับอนุญาตอำพรางโดยชอบแล้วการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ในกรณีร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดย่อมได้รับการคุ้มครองหรือในสาธารณรัฐอิตาลี Law no. 309/ 1990 มาตรา 97 และ Law no. 146 / 2006 มาตรา 9 มีการวางไว้ในทำนองเดียวกันว่าถ้าเจ้าหน้าที่อำพรางกระทำความผิดโดยมีส่วนร่วมในอาชญากรรมที่กำลังดำเนินการสืบสวน เจ้าหน้าที่อำพรางนั้นย่อมไม่ถูกลงโทษในความผิดเช่นนั้น สำหรับกฎหมายไทยยังไม่มีกรณีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่เสี่ยงที่อาจถูกดำเนินคดีจากความผิดที่ร่วมกระทำได้ และส่งผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ นอกจากถูกดำเนินคดีแล้วยังรวมถึงการถูกลงโทษทางวินัยและตั้งกรรมการสอบสวนในกรณีกระทำความผิดอาญา จึงเห็นควรที่จะกำหนดให้มีหลักเกณฑ์ว่ากระทำความผิดโดยมีส่วนร่วมในอาชญากรรมที่กำลังดำเนินการสืบสวน ย่อมไม่ถูกลงโทษในความผิดเช่นนั้นเพราะจะทำให้เจ้าหน้าที่อำพรางทราบว่าการกระทำใดสามารถกระทำได้และการกระทำใดต้องห้ามที่จะกระทำ

4) การกระทำความผิดฐานอื่น การที่เจ้าหน้าที่เข้าไปปฏิบัติการอำพรางแล้วต้องมีการร่วมกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งหรือมีการกระทำผิดอย่างอื่นที่มีความรุนแรง หรือการกระทำความผิดที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะเป็นการทำร้ายร่างกาย การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือการกระทำผิดในทางแพ่ง เป็นการกระทำไปด้วยความจำเป็นหรือไม่มีเจตนาที่จะกระทำ เพื่อให้ตนเองปลอดภัยและไม่ให้ถูกเปิดเผยตัว เพื่อให้สามารถรวบรวม

พยานหลักฐานและทราบถึงลักษณะการกระทำผิดอื่น ๆ ของกลุ่มองค์กรค้ายาเสพติดซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ที่มีการกำหนดข้อห้ามในการร่วมกระทำผิดไว้อย่างชัดเจนเช่น เจ้าหน้าที่อาพรางต้องไม่มีส่วนในการกระทำที่ใช้ความรุนแรง เว้นแต่เพื่อป้องกันตนเอง ไม่ริเริ่มหรือยุยง ในแผนการใดเพื่อกระทำผิดกฎหมายอาญา เป็นต้น ซึ่งกฎหมายของไทยไม่มีการกำหนดถึงการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน ทำให้เสี่ยงในการถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย จึงควรมีการบัญญัติหลักเกณฑ์และข้อห้ามในการร่วมกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ให้ทราบว่าการกระทำใดสามารถกระทำได้และการกระทำใดห้ามกระทำเพื่อผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาในข้างต้นจึงได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายปัญหาทางกฎหมายในการคุ้มครองการปฏิบัติการอาพรางของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิด พ.ศ. 2550 ระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศขึ้น โดยการศึกษาในประเด็นนี้เพื่อเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิในการปฏิบัติการอาพรางของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นของการคุ้มครองการปฏิบัติการอาพรางของเจ้าหน้าที่ในกรณีการครอบครองยาเสพติด หรือในกรณีการเสพยาเสพติด รวมถึงกรณีการร่วมกระทำผิดแต่กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการอาพรางนั้นกลับไม่มีการกำหนดมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอาพรางอย่างชัดเจน จึงทำให้กระบวนการในการปราบปรามยาเสพติดของไทยยังขาดประสิทธิภาพ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะปราบปรามอาชญากรรมและควบคุมอาชญากรรมหรือจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายได้นั้น จะทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวมซึ่งมีความแตกต่างจากการคุ้มครองเจ้าหน้าที่อาพรางในกฎหมายต่างประเทศ ที่ได้มีการกำหนดเอาไว้ ว่าการคุ้มครองต่อการปฏิบัติการอาพรางของเจ้าหน้าที่อาพรางที่ขบด้วยกฎหมายเท่านั้นที่ควรจะได้รับคุ้มครองตามกฎหมาย แต่หากเจ้าหน้าที่อาพรางบุคคลใดอาศัยการปฏิบัติการอาพรางเพื่อประโยชน์ต่อส่วนตัวหรือประโยชน์ต่อบุคคลอื่นบุคคลใด เจ้าหน้าที่อาพรางผู้นั้นย่อมสมควรได้รับโทษตามกฎหมาย

ทั้งนี้ การคุ้มครองสิทธิของเจ้าหน้าที่อาพรางคดียาเสพติดนั้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีกำหนดหลักการดังกล่าวไว้แต่อย่างใด จึงมีความเสี่ยงต่อเจ้าหน้าที่ในการกระทำผิดซึ่งปัจจุบันหากพบว่ามี การกระทำผิดในขณะปฏิบัติหน้าที่จะถูกดำเนินการโทษแก่ตัวผู้นั้นทันทีไม่ว่าจะเป็นการให้ออกจากราชการไว้ก่อน มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนการกระทำผิด หรือที่ร้ายแรงคือต้องออกจากราชการถาวรทั้งที่การกระทำผิดในการปฏิบัติการอาพราง จึงเห็นได้ว่าวิธีการที่ปฏิบัติต่อหน้าที่อาพรางมีความเสี่ยงภัยและอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย ประเด็นนี้จะเห็นตัวชีวิตให้เห็นว่ากฎหมายของไทยมุ่งแต่เพียงคุ้มครองสิทธิความเป็นอยู่ของประชาชนแต่กลับไม่ให้ความสำคัญกับสิทธิความเป็นอยู่ของเจ้าหน้าที่อาพรางที่ยอมเสียสละตัวเองเพื่อสังคม จึงทำให้การคุ้มครองดังกล่าวนั้นเป็นการคุ้มครองสิทธิที่ไม่ครอบคลุมและไร้ซึ่งประสิทธิภาพในการบังคับใช้ แตกต่างจากกฎหมายต่างประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐอิตาลี ได้มีการบัญญัติถึงหลักการคุ้มครองเจ้าหน้าที่และขอบเขตการกระทำผิดไว้อย่างชัดเจนและยังมีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อลดช่องว่างในการหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการทำให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากพิจารณาความเหมาะสมเรื่องมาตรการบังคับใช้ต่อเจ้าหน้าที่อาพรางในกรณีที่กระทำผิดขณะปฏิบัติหน้าที่ยังไม่ได้รับความบั่นทอนมากเท่าที่ควรและโครงสร้างหลักกฎหมายเฉพาะจะแบ่งตามสิทธิของการคุ้มครองรวมทั้งเงื่อนไขการกำหนดขอบเขตที่เจ้าหน้าที่ควรจะได้รับเพราะเป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงการปรากฏตัวในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่านั้น ดังนั้นมาตรการที่บังคับใช้จึงไม่เหมาะสมที่จะนำมาบังคับใช้โดยชอบ แต่ควรกำหนดเงื่อนไขว่าสิ่งใดกระทำได้หรือสิ่งใดต้องห้ามกระทำดังนี้

1) การคุ้มครองการปฏิบัติการอาพรางของเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิด พ.ศ. 2550 มีหลักการกำหนดหลักในการอาพรางที่ต้องขออนุญาตไว้ แต่ไม่มีการบัญญัติถึงมาตรการบังคับใช้กับการกระทำผิดเป็นการคุ้มครองการกระทำของเจ้าหน้าที่อาพรางไว้แต่อย่างใดหากเปรียบเทียบกับกฎหมาย

ต่างประเทศ การปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ ได้กระทำความผิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ โดยคำนึงถึงเจตนาเป็นหลักในการกระทำที่ต่างกันหรือที่มีเงื่อนไขในการกระทำที่ต่างกันมีผลแห่งการกระทำแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์เจตนาในการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่เป็นหัวใจสำคัญ หากในขณะที่ปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายมานั้น สำเร็จโดยปราศจากเจตนาชั่วร้ายที่มุ่งกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือประโยชน์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใดแล้วนั้น ควรนำเอาหลักการในเรื่องของเหตุยกเว้นโทษตามมาตรา 67 (1) ประมวลกฎหมายอาญา มาปรับใช้ เนื่องจากสาเหตุการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่อำพรางนั้น เป็นการกระทำเพื่อหลบหลีกภัยอันตราย จากการเข้าไปแฝงตัวในกระบวนการค้ายาเสพติด ฉะนั้นการกระทำเป็นไปตามหลักการที่กล่าวมา เจ้าหน้าที่อำพรางควรเป็นผู้ที่ไม่ต้องรับโทษจากการกระทำความผิดที่ปราศจากเจตนาชั่วร้าย และเป็นการกระทำความผิดที่จำเป็นต้องก่อขึ้น เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ

2) การถ่วงดุลในกรณีการคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. 2550 เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สำคัญที่ควรกำหนดขึ้นควบคู่ไปกับการคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ โดยการกำหนดเงื่อนไขแห่งการคุ้มครองเป็นหลักการควรนำมาปรับใช้ โดยเฉพาะการขออนุญาตในการกระทำความผิดในขณะที่ปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ สำหรับประเทศไทยได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการปฏิบัติการอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2555 แต่ในกฎหมายดังกล่าวเป็นการกล่าวถึงแต่ระเบียบและวิธีการในเรื่องของขออนุญาตเท่านั้น แต่กลับไม่บัญญัติให้การอนุญาตนั้นมาเป็นเงื่อนไขในการให้ความคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่แต่อย่างใด จึงเห็นว่าการกำหนดถึงหลักในการขออนุญาตและหลักการนำเอาการขออนุญาตมาเป็นเงื่อนไขในการคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ให้มีความชัดเจนโดยเสนอให้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณายาเสพติด พ.ศ. 2550 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่อำพรางในการกระทำความผิดนั้นมีความครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดช่องว่างในการก่อให้เกิดการกระทำความผิดโดยเจ้าหน้าที่อำพรางโดยไม่ชอบอีกด้วย แต่หากการกระทำความผิดนั้นได้ก่อขึ้นโดยปราศจากการขออนุญาตโดยชอบแม้จะเป็นการก่อให้เกิดการกระทำความผิดในขณะที่ปฏิบัติการอำพรางก็ตาม การกระทำดังกล่าวนี้ย่อมไม่ได้รับการคุ้มครองตามหลักการข้างต้น เจ้าหน้าที่อำพรางผู้นั้นย่อมจะต้องรับโทษตามความผิดที่ได้กระทำขึ้นตามกฎหมาย

การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. 2550 และกฎหมายไทย ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบกับวิธีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางตามกฎหมายต่างประเทศนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพราง เนื่องจากของประเทศไทยยังไม่มีกำหนดถึงการคุ้มครองการกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางไว้อย่างชัดเจนอย่างในกฎหมายต่างประเทศ จึงได้พิจารณาเปรียบเทียบประเด็นการคุ้มครองการกระทำของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางไว้ดังต่อไปนี้

1) การคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ในกรณีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(1) ในกรณีการครอบครองยาเสพติด

จากการครอบครองยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ. 2550 มาตรา 8 ได้มีการกำหนดไว้เฉพาะการครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมที่มีการจับกุมหรือตรวจยึดแล้ว เพื่อนำไปขยายผลจับกุมผู้มีส่วนร่วมในการค้ายาเสพติดเพียงอย่างเดียว จะไม่รวมถึงการครอบครองยาเสพติดในระหว่างการ

ปฏิบัติการอำพรางในการกระทำที่มีส่วนร่วมกับกระบวนค้ายาเสพติด เพื่อให้ได้รับความไว้วางใจจากกลุ่มองค์กรค้ายาเสพติด แต่ทั้งนี้การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมนั้นมีข้อกำหนดให้ต้องขออนุญาตเป็นหนังสือจากผู้บัญชาการ ซึ่งในบางกรณีอาจเกิดความล่าช้า ซึ่งไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติที่แท้จริงที่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนต้องทำด้วยความรวดเร็วเพื่อไม่ให้ผู้ร่วมกระบวนกรูตัวก่อน ทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอำพรางไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายในกรณีที่มีการครอบครองยาเสพติดทั้งการครอบครองภายใต้การควบคุมและในระหว่างที่ปฏิบัติการอำพราง

ดังนั้น เห็นควรให้มีการกำหนดการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางที่ได้รับอนุญาตโดยชอบ เช่นเดียวกับกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐอิตาลี ที่หากได้รับอนุญาตแล้วเจ้าหน้าที่จะได้รับการคุ้มครองจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในการปฏิบัติการอำพราง โดยการคุ้มครองการกระทำของเจ้าหน้าที่ในระหว่างที่ได้ดำเนินการปฏิบัติการอำพรางอยู่ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริงซึ่งตั้งอยู่บนหลักการตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม

(2) ในกรณีเสพยาเสพติด

จากการที่แฝงตัวเข้าไปเพื่อทำการปฏิบัติการอำพราง เพื่อให้มีความกลมกลืนและได้รับความไว้วางใจจากกลุ่มองค์กรค้ายาเสพติดจากการศึกษาตามกฎหมายไทยนั้นยังไม่มีมาตรการหรือกำหนดขอบเขตแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางโทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ต่อมาในปี พ.ศ. 2557 มีประกาศของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 108/2557 เรื่อง การปฏิบัติต่อผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเข้าสู่การบำบัดฟื้นฟูและการดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูให้ถือว่าผู้เสพ คือ ผู้ป่วยให้เข้ารับการรักษาบำบัดฟื้นฟูไม่ต้องรับโทษ จึงเสนอว่าควรจะมีวิธีการที่ต่างออกไป เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่จากการได้รับโทษทางกฎหมายรวมถึงโทษทางวินัยและวิธีการฟื้นฟูโดยเฉพาะและได้รับการคุ้มครองในกรณีที่ได้รับอนุญาตอำพรางโดยชอบแล้วเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่

(3) ในกรณีร่วมกระทำความผิดฐานอื่นเกี่ยวกับยาเสพติด

จากการเจ้าหน้าที่อาจมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดฐานอื่นเกี่ยวกับยาเสพติดที่นอกเหนือจากการครอบครองยาเสพติด เช่น การมีส่วนร่วมในการผลิต นำเข้า ส่งออกหรือจำหน่าย เป็นต้น ตามกฎหมายไทยนั้นยังไม่มีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน หากไม่มีหลักเกณฑ์และมาตรการในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่อาจทำให้เจ้าหน้าที่ถูกดำเนินคดีและรับโทษทางกฎหมายรวมถึงโทษทางวินัยได้จึงควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุญาตอำพรางโดยชอบเช่นเดียวกับต่างประเทศ

2) การคุ้มครองการปฏิบัติการอำพรางของเจ้าหน้าที่ในกรณีกระทำความผิดฐานอื่น

การปฏิบัติการอำพรางอาจมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดอย่างนอกเหนือจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หรือเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าหน้าที่กระทำไปเพราะความจำเป็นเพื่อไม่ให้ถูกเปิดเผยตัวและความปลอดภัยของตนเองและให้สามารถรวบรวมพยานหลักฐานในการปราบปรามยาเสพติด จากการศึกษาในกรณีนี้กฎหมายไทยยังไม่มีกำหนดถึงการคุ้มครองเอาไว้ อีกทั้งยังไม่มีข้อกำหนดขอบเขตการกระทำว่ากระทำได้สามารถกระทำได้และการกระทำใดต้องห้ามกระทำหรือการกระทำใดจะไม่ได้รับการคุ้มครอง ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายของสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐอิตาลีที่มีการกำหนดถึงหลักในการคุ้มครองเมื่อได้รับอนุญาตอย่างถูกต้องในการปฏิบัติการอำพรางและข้อห้ามในการร่วมกระทำความผิดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นเพิ่มการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการอำพรางให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นรวมทั้งขอบเขตการกระทำของเจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับการคุ้มครองในการปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานในการจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่เป็นระดับผู้สั่งการได้หรือจับกุมได้ทั้งกระบวนกรูในองค์กรค้ายาเสพติด

ติด อีกทั้งจะเป็นการช่วยส่งเสริมมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1) ในประเด็นการครอบครองยาเสพติดของเจ้าหน้าที่ขณะปฏิบัติกรอำพราง ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการเพิ่มวรรค 6 ในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 โดยมีใจความว่าในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควร อาจขออนุญาตครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นที่เหมาะสมเพื่อขออนุญาตก็ได้

2) ในประเด็นปัญหาเรื่องการครอบครองยาเสพติด การเสพยาเสพติด และการร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในขณะปฏิบัติกรอำพราง ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการกำหนดการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติกรอำพรางให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเห็นควรให้มีการเพิ่มวรรค 6 ในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 โดยมีใจความว่าในการปฏิบัติกรอำพรางโดยชอบ การกระทำความผิดโดยมีส่วนร่วมในอาชญากรรมที่กำลังดำเนินการสืบสวนยังไม่ถูกลงโทษในความผิดเช่นนั้น

3) ควรให้มีการเพิ่ม หมวด 4 ในกฎกระทรวงว่าด้วยการปฏิบัติกรอำพรางเพื่อการสืบสวนความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2555 เรื่องขอบเขตการกระทำของเจ้าหน้าที่

4) ควรกำหนดให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้นจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายเดียวกัน โดยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั้งในส่วนของข้อมูล แนวทางการปฏิบัติงานและการวางแผน และแนวทางการป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นทั้งแก่สังคม ประชาชนและตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อสร้างเครือข่ายหน่วยงานการป้องกันและปราบปรามให้มีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพในการลดปัญหาอาชญากรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากยิ่งขึ้น

5) ควรส่งเสริมให้สถาบันต่าง ๆ เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา และคนในสังคมมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจนจัดบริการต่างๆเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นในส่วนของข้อเสนอแนะนั้นสามารถสรุปความได้ว่า ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาอาชญากรรม พ.ศ. 2550 ในเรื่องของกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรที่อาจขออนุญาตครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุมทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมได้ และควรกำหนดให้มีการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติกรอำพรางให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องขอบเขตการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดจนเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทยอีกทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2560). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1. (พิมพ์ครั้งที่ 11, แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณิต ณ นคร. (2560). กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- จิตติ ดิงศภัทย์. (2555). กฎหมายอาญา ภาค 1. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ์. (2549). กฎหมายอาญา หลักและปัญหา. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (2542). อาชญากรรม (การป้องกัน:การควบคุม). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2551). อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2543). สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ศรีเสนา และคิด คชาชีวะ. (2459). วิธีสืบสวนโจรผู้ร้าย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โสภณพิพัฒนาการหยุดยั้ง.
- หยุดยั้ง. (2556). กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรรณพ ลิขิตจิตถะ และคณะ. (2548). เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุทัย อาทิวา. (2558). ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินต์ติ้ง.
- Amy Chang Lee. (2007). *The United States' Experience in the Investigation and Prosecution of Transnational Organized Crime*. Resource Material Series No. 73. Tokyo: UNAFEI.
- Attorney General's Guidelines on Federal Bureau of Investigation Undercover Operations* (Online). available URL : <https://www.justice.gov/sites/default/files/ag/legacy/2013/09/24/undercover-fbi-operations.pdf>. [2018, 17 August]
- E. E. Joh. (2002). *Breaking the Law to Enforce It: Undercover Police Participation in Crime*. Stanford Law. Federal Bureau of Investigation (FBI). IV. Authorization of undercover operation, the attorney general's Guidelines on Federal Bureau of Investigation undercover operation.
- H. G. Nilsson. *Special Investigation Techniques and Developments in Mutual Legal Assistance – the Crossroads between Police Cooperation and Judicial Cooperation*. Resource Material Series No.65.
- THE GERMAN CODE OF CRIMINAL PROCEDURE (Strafprozessordnung / StPO) (Online). available URL: https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/index.html. [2018, 17 August]